

have paa adskillige Punkter, maatte nok er af den Bestaafenhed, at den taaler at trykkes. Naar det er Tilfaeldet, synes jeg ogsaa, vi maa kunne blive enige om, at vi ikke ville længere i Retning af Besyttelse, end vi allerede ere. — Der er jo for Resten først ganske karakteristiske Argumenter i Marken i denne Retning i den store, meget udførlige Betænkning. Der er fra 12 eller 13 Indehavere af Herrefonfektionsforretninger i Kjøbenhavn forlangt en forhøjet Besyttelse, en forhøjet Told paa deres Varer. De oplyse, at de bestæftige 2,400 Personer. De have imidlertid etableret deres Virksomhed i de senere Aar, og man kan ikke sige, at denne Virksomhed i særlig Grad er gavnlig for den Middelfstand, som f. Eks. Højrepartiet til enhver Lejlighed gør sig til af særlig at repræsentere. Disse store Fabrikanter, der nu bestæftige saa mange Mennesker og paastaar, at de bestæftige en hel Del Mennesker i den døde Tid, have lige frem selv fremkaldt denne døde Tid. Deres hele Virksomhed bidrager til efterhaanden fuldstændigt at ødelægge hele det almindelige Haandstrædderi. Vore mange Stræddermestre ere ganske sikkert ikke i særlig Grad glade ved denne Virksomhed, som her er kommen frem. At denne Virksomhed hidtil har kunnet tribes og i saa Aar kunnet skabe adskillige Millioner blandt de Herrer Fabrikanter, synes at tyde paa, at der ingen særlig Grund er til at give dem en forhøjet Besyttelse. Tværtimod, de have allerede vist, at de ikke trænge til forhøjet Besyttelse, thi deres Virksomhed er gaaet meget stærkt frem i de senere Aar, og at man lige frem skulde yde Statsunderstøttelse for at fremme Storindustrien paa Haandværkets og den lille Industris Beføstning, synes jeg er at gaa vel vidt. Men mærkeligt nok har man fra mange Sider her i Salen, navnlig fra Højre, ikke den allermindeste Betænkning, men hæbder endogsaa den Doktrin, at det er ganske særlig godt, at vi yde en saadan Understøttelse til vore Storkapitalister under forskellige Former. — Man vil naturligvis helst ikke gøre det direkte, men saa gør man det indirekte. Underledes stiller det sig, saasnart man fra Arbejdernes Side ønsker Understøttelse i en eller anden Retning. Nu hørte jeg ganske vist, at det ærede Medlem for Slagelse (Røedt), der sidst talte, erklærer, at han vilde være med til at yde os Understøttelse, naar vi kunde organisere de kvindelige Stræddere. Jeg er ganske sikker paa, at det ærede Medlem mener dette og ønsker dette, og jeg vilde ogsaa være glad, om det kunde lykkes os at organisere de kvindelige Arbejdere baade i Herre- og Damekonf-

tion. Men det vilde ganske sikkert blive et meget vanskeligt Stykke Arbejde, og en Ting er jeg sikker paa: Vi ville ikke saa Statsunderstøttelse til at udføre dette Arbejde. Vi kunne være glade ved, hvis vi ved Opbydelsen af store Anstrengelser kunne holde Arbejdernes Organisationer oppe mod alt, hvad det bestaaende Samfund er i Stand til at rejse imod dem, mod Erstatningsfager, mod Politiforsølgelser, mod baade det ene og det andet, men at vente Statsunderstøttelse til Organisationen af Arbejderne, nej, saa vilde ere vore Drømme ikke! Naar vi blot kunne saa Lov til at arbejde i Frihed, og man blot i hvert Tilfælde vil befri os Arbejdere fra at bære flere Byrder for Samfundet end dem, der svare til vore Skuldre og Kræfter, ville vi endda være tilfredse. Naar man derimod forlanger, at vi skulle betale forøget Told af vore naturlige Forbrugsgenstande, naar man vil berøve os ethvert som helst Nydelsesmiddel under Paastrud af, at det enten er umoralsk eller Lüksus, og man ikke desto mindre bestandig forlanger, at Arbejderne skulle tie og taale, saa synes jeg, at det er meget at læsse paa denne Klasse, og saa hører Taalmodigheden tilsidt op. Jeg synes ikke de Herrer, som tilhøre de andre Samfundsklasser, som ikke behøve at nægte sig nogen Nydelse, skulle være med til at læsse stadig mere og mere over paa den arbejdende Del af vort Samfund. Det kunde jo være, at Arbejderne en Skønne Dag sagde: Nej, nu er det slut, vi ville ikke alene bære alle Byrder og bestandig tjene Penge sammen til at forøge de andres Rigdomme, vi ville ogsaa have noget med, og kunne vi ikke saa det paa den ene Maade, maa vi søge at saa det paa den anden.

Bertelsen (Hjørring Amts 5te Valgkreds): Jeg skal ikke paa dette Trin af Forhandlingerne komme ind paa Enteltheder i Lovforslaget, idet jeg i et og alt kan henholde mig til mit tidligere Foredrag, saa meget mere som de Indvendinger, der ere gjorte mod mine Udtalelser, ikke paa nogen Maade have omstyrret de Tal, jeg fremsøgte, eller hvad jeg ellers har sagt. Sige saa lidt skal jeg nu, angaaende Landbrugets Stilling i det nuværende Forslag, komme ind paa mere specielle Bemærkninger over for det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Beth-Gspensen), men jeg skal fremdrage enkelte, almindelige Udtalelser af ham, idet jeg af hans Tale i Gaar er bleven noget klarere over hans Stilling, naagtet han egentlig ikke har sagt, hvad han vilde. Det ærede Medlem siger saaledes, at selv om Frihandelen havde været gennemført, vilde den ikke